

JBC

PROGRAMA
03

9 / 10
OCTUBRE / 2021
SALA 1 PAU CASALS

VARIACIONS ENIGMA
STEFAN DOHR I KAZUSHI ONO
ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PROGRAMA DE MÀ

TOSHIO HOSOKAWA
(Iroshima 1955)

MOMENT OF BLOSSOMING, CONCERT PER A TROMPA I ORQUESTRA

1a audició - (2011) - 17'

Stefan Dohr, trompa

WOLFGANG AMADEUS MOZART
(Salzburg 1756 - Viena 1791)

CONCERT PER A TROMPA I ORQUESTRA N. 3 EN MI B, KV 447

(1784-1787) - 16'

Allegro
Romance: Larghetto
Allegro

Stefan Dohr, trompa

EDWARD ELGAR
(Broadheath 1857 - Worcester 1934)

VARIACIONS SOBRE UN TEMA ORIGINAL, OP. 36

(Variacions Enigma) (1898-1899) - 29'

Enigma: Andante

Variations:

- I. "C.A.E." Listesso tempo
- II. "H.D.S-P." Allegro
- III. "R.B.T." Allegretto
- IV. "W.M.B." Allegro di molto
- V. "R.P.A." Moderato
- VI. "Ysobel" Andantino
- VII. "Troyte" Presto
- VIII. "W.N." Allegretto
- IX. "Nimrod" Adagio
- X. "Dorabella" Intermezzo: Allegretto
- XI. "G.R.S." Allegro di molto
- XII. "B.G.N." Andante
- XIII. "***" Romanza: Moderato
- XIV. "E.D.U.": Finale: Allegro

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

KAZUSHI ONO, DIRECCIÓ

STEFAN DOHR, TROMPA

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Raúl García, assistent / Maria José Aznar / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / María Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Ariana Oroño* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Maria José Balaguer / Jana Brauninger / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Mireia Llorens / Melita Murgea/ Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Yulia Tsuranova* **VIOLES** Domingo Mujica*, solista invitat / David Derrico / Christine de Lacoste / Franck Heudiard / Sophie Lasnet / Michel Millet / Andreas Süssmayr / Jennifer Stahl **VIOLONCELS** Jose Mor, solista / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Jean Baptiste Texier / Carmen Enjamio* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyaev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev **FLAUTES** Christian Farroni, assistent / Ricardo Borull, piccolo **OBOÈS** Dolors Chiralt, assistent / José Juan Pardo / Molly Judson, corn anglès **CLARINETS** Josep Fuster, assistent / Alfons Reverté, clarinet baix **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Slawomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez*, solista / Joan Aragó / Juan Conrado García, assistent / David Bonet / Ivan Carrascosa* **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Angel Serrano, assistent / Andreu Moros* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Gaspar Montesinos, assistent / Antoni Duran* / Raúl García, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **TIMBALES** Marc Pino **PERCUSSIÓ** Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Manuel Roda* **ARPA** Magdalena Barrera, solista **CELESTA** Gregori Ferrer* **ORGUE** Joan Seguí*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

* Col·laborador

COMENTARI

per Eva Sandoval

L'ésser humà com a font d'inspiració

Gràcies a Joseph Leutgeb, Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) va escriure el gruix de la seva producció per a trompa solista. És molt probable que l'autor salzburguès concebés els seus

quatre concerts i el quintet amb trompa per a aquest virtuós. El Concert per a trompa i orquestra n. 3 en Mi b, K. 447, de 1787, és tècnicament el més exigent. L'esforç que requereix la interpretació de la cromàtica part solista a la trompa natural porta l'autor a estructurar l'obra en tres moviments molt breus. L'allegro original, extravertit i lluminós centra l'atenció en el diàleg entre la trompa i el *tutti*. La romança larghetto és una mena d'ària lenta i expressiva pensada per explotar la gran habilitat de Leutgeb: «Cantar un adagi tan perfectament com la veu més melosa, interessant i precisa», tal com va escriure el *Mercur de France* sobre ell el 1770. La peça es tanca amb un optimista rondó allegro el tema principal del qual és una mena de fanfàrria elegant i distingida.

Dos segles després de la creació d'aquesta partitura, el concepte de virtuosisme en la trompa, així com el plantejament del mateix gènere concertant, ha experimentat canvis que segurament Mozart no podia ni imaginar, com comprovarem a *Moment of Blossoming* (Moment de floriment), del japonès Toshio Hosokawa (1955). Aquest concert es va escriure el 2010 com a resultat d'un encàrrec conjunt de l'Orquestra Filharmònica de Berlín, el Barbican Centre de Londres i el Concertgebouw d'Amsterdam. El seu dedicatari és el trompista que avui escoltarem en la seva estrena a Espanya, Stefan Dohr. En paraules del mateix Hosokawa: “El naixement d'una flor simbolitza el despertar d'un ésser humà a si mateix. La trompa representa una persona [flor], mentre que l'orquestra pot ser concebuda com la naturalesa i l'univers que l'embolcallen.” Concretament, en aquest cas la trompa s'identifica amb la flor de lotus, la més valorada i misteriosa del món budista oriental. A l'inici, els sons prolongats i sostinguts del conjunt simulen la superfície plana de l'estany on la flor de lotus s'accelera i es comença a cargolar a la cerca de la seva obertura imminent. La naturalesa li retorna diversos ecos, com si es tractés de petites ones aquàtiques. Una nota greu recrea les profunditats de l'estany, els llots del qual nodreixen l'arrel. Aquest anhel cap a un floriment ràpid i gairebé violent provoca un conflicte rotund entre solista i *tutti* fins que, finalment, l'estany recupera el silenci i el lotus neix en pau.

Edward Elgar (1857-1934) tenia 42 anys quan va estrenar amb gran èxit a Londres les *Variacions sobre un tema original "Enigma"*, op. 36, amb el gran Hans Richter al podi. Així es referia a aquesta obra l'autor britànic mentre hi treballava l'octubre del 1898: “He esbossat una sèrie de variacions sobre un tema original: les variacions m'han divertit perquè les he etiquetat amb els sobrenoms dels meus particulars amics [...] he concebut el que crec que ells haurien escrit –si fossin prou ases per compondre”. Sembla que Elgar improvisava al piano i la seva estimada dona Alice es va interessar per una d'aquelles noves melodies. El compositor va decidir fer variacions d'aquest tema que retratessin psicològicament els seus éssers estimats. Aquest va ser el germen d'aquesta composició captivadora i original.

La peça comença amb un andante breu i melancòlic, de perfil melòdic trencat, que no constitueix el veritable tema de l'obra, ja que aquest és el primer dels enigmes que conté aquesta composició. Continua una variació romàntica dedicada a la seva esposa Caroline Alice Elgar (encapçalen la partitura les inicials “CAE”). La secció següent, cromàtica i nerviosa, representa el seu amic pianista Hew David Steuart-Powell (“HDS-P”). La tercera apunta a l'actor *amateur* Richard Baxter Townshend (“RBT”), que recorria Oxford amb bicicleta. El seu timbre s'escolta clarament en aquest fragment. La vehement quarta variació està dedicada al seu amic, l'erudit terratinent William Meath Baker (“WMB”). Richard Penrose Arnold (“RPA”) va ser un músic diletant i entusiasta que apareix fotografiat en la profunda melodia de les cordes del passatge següent. Isabel Fitton, de sobrenom *Ysobel*, era alumna de viola d'Elgar, per això la sisena variació exhibeix un poètic només per a aquest instrument. A continuació, una secció vertiginosa i èpica ens porta a Arthur “Troyte” Griffiths, arquitecte i pianista aficionat.

La variació n. 8, amb els seus motius bucòlics en el vent fusta, retrata *Sherridge*, la residència del s. XVIII on vivia la seva amiga Winifred Norbury ("WN"). La popular novena variació es titula *Nimrod*, el poderós caçador que s'esmenta al Gènesi. La peça retrata August Jaeger ("caçador" en alemany), editor i confident d'Elgar. El caràcter transcendent d'aquesta pàgina ens remet als moviments lents beethovenians que tant apassionaven Jaeger. Un gran contrast és el que ens proporciona la despreocupada "Dorabella" o Dora Penny, amant de la música, el quequeig de joventut de la qual estaria retratat en el caràcter tallant del discurs. El títol de l'onzena variació es refereix a l'organista de la catedral d'Hereford, George Robertson Sinclair ("GRS"), però la seva música recrea la caiguda del seu bulldog Dan al riu Wye. La lànguida entrada del violoncel només en la variació n. 12 és el reflex del violoncellista Basil George Nevison ("BGN"). La romança està presidida per tres asteriscs que, segons l'autor, es refereixen a una dona que viatjava per mar en el moment en què es va escriure aquesta peça, per això apareix una cita de *Mar en calma i viatge feliç*, op. 27, de Mendelssohn. Possiblement es tracta de Lady Mary Lygon, noble de Worcestershire. L'última secció, "EDU", és l'autoretrat d'Elgar, ja que Edoò era el sobrenom amb què la seva esposa es referia a ell. Un final triomfal i brillant que recrea el vessant més optimista de la complexa personalitat del compositor.